

Razne stvari.

Naše slike. Slika Tomanova je posneta natančno po fotografiji in je zaradi tega zanimiva. »Matica Slovenska« je izdala l. 1876. Tomanov življenjepis z (risano) sliko in pesmami. Prav bi bilo, da bi kak vrstnik o tem nenavadnem rodoljubu napisal kaj spominov. — Slika na str. 101. kaže najznamenitejši prizor v Rimu: Spredaj Tiberio, nadnje »Angeljski most«, na desni »Angeljski grad« (castello di S. Angelo), v ozadju pa veličastno kupolo cerkve sv. Petra v Vatikanu. — Slov. prodajalec kostanja na Dunaju (str. 105). Ko slovenski dijak pod jesen prvič pride na Dunaj, vzbudi njegovo pozornost možak, ki stoji na voglu kake hiše in glasno ponuja mimogredočim svoje »heisse zuckersüsse Tirolermaroni«. Njegov obraz se mu zdi znan, in če stopi k njemu ter ga v slovenskem jeziku nagovori, nasmeje se mu mož prav sladko z besedami: »Kaj ste tudi vi, gospod, Kranjec?« in izrazi svoje veselje s tem, da mu izbere posebno lepih kostanjev in potem še kaj navrže. Kranjec ne izpremeni na Dunaju svoje posebne podobe; sedi prav široko pred svojim kotlom, zavrt v debelo suknjo, kučmo ima čez čelo potegnjeno ter puha prav pridno iz domače pipe. Kranjci živé v skupnem stanovanju ter služijo jednemu gospodarju. Ker živé skromno in varčno, prihranijo si lepo vsoto denarja, s katerim se vrnejo spomladi domov. — O hrvaški razstavi, katero nam kaže slika »Pogled« itd., govorili smo lani; nekaj malega dostavimo kmalu. — Novomesto (str. 113). Potovalcu, prišedšemu po cesti od Trebnjega na tako zvani »Kapiteljski hrib«, odpre se prekrasen svet: na levo pod njim se vije lena Krka, pred njim se vzdigujejo v daljavi Gorjanci, ob njih vznožju se vrsté razni gozdovi, iz katerih se blišči le tu pa tam kaka cerkvice; in središče temu svetu je metropola dolenska: Novo Mesto, kakor je kaže naša slika. Na levi strani je veliko poslopje vojašnica, ki pa že več let stoji prazna; na desno od tega poslopja je okrožno sodišče, na hribu pa kipi proti nebu kapiteljska cerkev s krasnim zvonikom. Zgodovine in sedanjih razmer nam ni treba natančneje opisovati, ker je pred kratkim to nalogo profesor Vrhovec hvalevredno dovršil. — »Nadangelj Gabrijel« in »Blažena Devica Marija«. Obe sliki sta v istini jedna in kažeta »Oznanjenje Marijino«. Prva predočuje besede: »Angelj Gospodov je oznanil Mariji, in spočela je od svetega Duha«; druga pa: »Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi!« Sliki treba le pazno ogledovati in premišljevati imenitno skrivnost, da spoznamo moč in vzvišenost slikarstva. — Treba bi nam bilo govoriti samo še o cerkvi Božjega Groba v Jeruzalemu, a rajši odložimo do druge prilike.

Rudarske pesmi. V III. pesmi je morebiti izraz »denarska« čitateljem neznan. Pomeni to, kar »plačilni dan«, kadar namreč dobé delavci plačilo. Prav

za prav je treba pri »denarski« pristaviti »nedelja«; ono nedeljo po plačilnem dnevu so rudarji posebno dobre volje. — IV. pesem morebiti nekaterim čitateljem ne bode ugajala. Tudi nam ni popolnoma. Toda predmet te pesmi: materin god, maslenka v žepu in oni tragikomični konec — vse to je tako značilno za »malo« življenje idrijskega rudarja, kateremu je god kakega domačina z vsemi njegovimi dobrotami, rekel bi, poezija, da je nismo mogli zavreči. Kdor je živel v Idriji med rudarji, vé dobro, da je res tako. V obče so vse te pesmi povzete iz mišljenja in pripovedovanja idrijskih rudarjev.

Fran Cegnar, izmed najbolj zasluženih slovenskih pisateljev, je umrl v Trstu dné 14. febr. Pokopali so ga 16. p. m. Na mrtvaškem listu so podpisani: Viktorija Cegnar, soproga, Zmagoslav, Franc, Avgust, Ivan, sinovi; Avgusta, Marija, sinahi. Obljubljen nam je življenjepis s sliko pokojnikovo, kar objavimo čim najpreje.

Matej Frelih, dekan in slovenski pisatelj, zaspal je v Gospodu 1. februarja t. l. v 64. letu svoje dôle. Pokopali so ga slovesno 4. februarja. — Vsaj kratek življenjepis objavimo o priliki.

Dr. Blaž Lorković, odličen hrvaški narodnjak, profesor in pisatelj, umrl je dné 18. februarja. Obširneje poročilo objavimo pozneje.

Znameniti grobovi. 1891. Dné 24. febr. je umrl v Ljubljani **Fran Globočnik**, c. kr. profesor na višji realki, znamenit slikar slovenski. Porodil se je l. 1825. v Trziču na Gorenjskem. Oče mu je bil okrajni zdravnik. Že v zorni mladosti je imel veliko veselje do slikarstva; navdušenost za to umetnost je dovedla neizkušenega dečka do drznega koraka, da je brez vednosti in dovoljenja starišev pobegnil na Dunaj. Tu se je marno učil slikarstva in, dasi ga je uboštvo silno trlo, vstrajal je najdlje let. Posrečilo se mu je, da je bil vsprejet v akademijo, kjer je dovršil študije. Z Dunaja je šel v Rabo na Ogersko, kjer je deloval 10 let. Slikal je zlasti za cerkve. Za romarsko cerkev Malo Marijino Celje na Ogerskem je zvršil sedem oltarnih slik, med drugimi sv. Ladislava, sv. Skolastiko, sv. Mihaela, Rojstvo Jezusovo, Križanje Kristusa itd. Dalje je slikal za cerkev v Füss-u (sv. Benedikt v nebeški slavi), v Farkanyu pri Rabi (Slovesno prenesenje ostankov sv. Štefana v Budi), v Basci (Immaculata), v Kiš-Biru (sv. Jernej), v Csorni (Immaculata), v Rabi (sv. Štefan, Kristus s križem), v Gorenjem Galu (sv. Trojica, štirje evangelisti, sveti Peter in Pavel in presbiterij na presno itd.). Razven zgodovinskih in nabožnih slik je izvršil nekaterim ogerskim dostojanstvenikom več portretov; naslikal je več slik za razstave (zlasti l. 1849. za vojaške); zastava »Katoliške družbe« nosi sliko iz njegove roke. Baval se je v prejšnjih letih z moderno minjaturno slikarjo na slonovo kost, dalje z akvarelno slikarjo in je sodeloval pri nekaterih nemških ilustrovanih listih. — L. 1865. je dobil profesorsko službo na ljubljanski realki, kjer je deloval do l. 1889. ko je obolel. Za Ribnico je naslikal veliko oltarno sliko sv. Štefana, papeža, mučenca in l. 1883. je poklonil cesarju povodom šeststoletnice akvarelno sliko »Razgled na Ljubljano in okolico raz Golovec«.